

Läheme kooli – pühapäeval!

ZOJA MELLOV, Tallinna Peeter-Pauli roomakatoliku koguduse pühapäevakooli õpetaja

A-B hakka pähe

kui ei hakka, liikkan takka /vana lastesalm/

On pühapäev, kirikukellad helisevad kutsuvalt, kiirendan sammu, sest kohe-kohe on algamas jumalateenistus. Täna tulevad lapsed ka pühapäevakooli, lastele on antud võimalus tunda, et üks päev nädalas on teistsugune kui teised. Oleme ühe Isa lapsed ja iga uus tund toob uue kohtumise, liigume koos avastusretkele Pühakirja ja pühaduse tundmisel.

Eesti rahva koolitee algas Forseliuse aabitsakukega, kukk, kui sümbol kirikutornis hoiab meie meeled ärkvel. Püha Gregor (540–604) võrdleb kukke hea jutlustajaga, kes tiibadega oma külgi piitsutab (ise patte kahetseb), enne kui häält tõstab. Jumala sõna virgutab ja annab jõudu. Meie, pühapäevakooli õpetajatena, oleme läkitatud kuulutama rõõmusõnumit lastele.

Pühapäevakool ehk laste katehees on ettevalmistus Kiriku sakramentide (ristimine, piht, Armulaud, kinnitamine) vastuvõtmiseks. Pühapäevakool on mõeldud kõigile lastele – nii neile, kes on juba ristitud ja võtavad vastu Armulauda, samuti neile, kes selleks alles valmistuvad. Kuid pühapäevakool on ka suurepärane võimalus alustada kristlase teed, leida sellel teel häid sõpru. Kristlik väärtuskasvatus saab alguse kodust. Vanemad ja ka ristivanemad on esimesed, kes saavad olla kristlikus elus lastele eeskujuks, aitavad neil kasvada usus ja süvenemises palveellu. Sellel teekonnal ei jääda üksi, meie ümber on olnud ja saab alati olema ustavaid Jumala rändureid, vaimuliku elu edendajaid.

Pühapäevakoolis õpitakse tundma oma usu põhitõdesid, leidma saadud teadmistest tuge igapäevaelus ja kujundama palveharjumusi. Selliselt on laps paremini ette valmistatud väljakutseteks, mida teismeiga ja täiskasvanu elu tema usule esitavad.

Lastemissad, lastele kohasel viisil, toimuvad kaks korda kuus. Lapsed õpivad osalema Pühal Missal, mis on katoliiklase elu keskpunkt ja allikas.

Peeter-Pauli koguduse pühapäevakooli õppeaasta kestab septembrist juunini. Igal uuel õppeaastal algavad tunnid siis, kui lapsed on üldhariduskooli juba sisse elanud. Tunnid toimuvad igal pühapäeval, töö toimub eri gruppides, eri vanuses lastega.

Eelrühmas osalevad 4 – 6aastased lapsed. Tundide sisuks on loovtegevus, mitmekülgne käeline tegevus - joonistamine ja meisterdamine, oma mõtete ja tunnete jagamine, mis parasjagu oluline on ja rõõmu teeb. Lapsed tutvuvad piiblilugudega, palvetega, ühiselt valmistatakse tulevasteks kirikupühadeks.

Pühapäevakooli esimeses astmes valmistatakse kohtumiseks Jeesusega Armulaua ja pihisakramendis. Ettevalmistus Armulauaks kestab kaks aastat, sellesse rühma kuuluvad vähemalt esimeses klassis käivad lapsed. Tundide sisuks on tutvumine Pühakirjaga, õpitakse tundma kristliku usu ja katoliku kiriku õpetuse põhitõdesid, saadakse rohkem teada Jumalast, Jeesusest, Neitsi Maarjast, pühakutest, Kirikust, Missast, sakramentidest, kirikuaastast ja pühadest. Õpitakse olema palves. Need esimesed selgemad teadmised aitavad lastel oma usku paremini mõista.

Seejuures on oluline, et lapsed kasvaksid tundide jooksul omavahelises sõpruses ja ühtsuses, et kateheesi vältel loodud sidemed jääksid püsima ja nad võiksid üksteist usuelus edaspidi toetada.

Pühapäevakool ei lõpe esimese Armulauuga. Teises astmes keskendutakse kasvamisele usu- ja palveelus, et järjest rohkem elada koos Jeesusega. Tundides õpitakse põhjalikumalt tundma Uut ja Vana Testamenti, toimuvad arutelud kümne käsu, sakramentide, vooruste, pühakute ja palvega seotud teemadel. Õpitakse mõistma, mida läbi Pühakirja ja Kiriku õpetuse teada oleme saanud ja kuidas see on seotud meie elu ja suhetega perekonnas, koolis, sõprade seas ja kõigis muudes igapäevategemistes

Ministrandid

Ministrantideks võivad saada poisid, kes ise tahavad teenida ning on näidanud üles huvi ja vastutustundlikkust pühapäevakooli elus. Ministrant aitab preestrit Missal ja teistel jumalateenistustel teenimisel. Ministrant teenib Jumalat, soovides jäljendada Jeesust Kristust, kes „ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest!“ (Mk 10:45). See teenimine ei ole kohustus, see on suur au – ministrant on keegi, kes on eriliselt lähedal Jumalale ja kellel on võimalus Temaga isiklikult koostööd teha.

Selles rühmas osalevad poisid õpivad Kiriku liturgia aluseid, samuti liturgiast paremini osa võtma ja sellele kaasa aitama. Missa ajal kannab ministrant Jumala märke – esemeid, mis on vajalikud liturgias ja mis osutavad Jumalale, kuid ministrant ise on samuti nagu Jumala märk, kes näitab rahvale, et Jumala teenimine ei ole ainult preestrite osa, vaid terve koguduse ja kõigi uskliku ülesanne.

Ettevalmistus kinnitamiseks

„Kinnitamise sakramendi kaudu seotakse ristitud veelgi täiuslikumalt Kirikuga ning nad saavad Pühalt Vaimult erilist väge; nõnda on nad veelgi rangemalt kohustatud tõeliste Kristuse tunnustajatena usku nii sõna kui teoga levitama ning kaitsma“ (KKK 1285).

Ilma kinnitamise ning Euharistiata on ristimise sakrament küll kehtiv ja mõjus, ent kristlik

initsiatsioon on veel lõpule viimata. Kinnitamise sakramendi viljaka mõju saavutamine nõuab ettevalmistust. Seepärast on kõik vähemalt 14-aastased noored (kes ei ole veel kinnitatud) kutsutud osalema kohtumistel, mille eesmärgiks on mitte ainult teadmiste andmine selle sakramendi kohta, vaid ka ettevalmistus praktiliseks kristlase – Jeesuse Kristuse jüngri ja tunnistaja eluks.

Kodasema kabel, siia tuleme suvelaagris Missale

Siinjuures on ära toodud kinnitamise sakramendi vastuvõtmist ettevalmistava noortegrupi õpetaja **Triin Lillebergi** mõtted: Need on noored, kes saavad juba vastu võtta Armulauda. Noortegrupi eesmärk on pakkuda võimalust üha rohkem oma usku tundma õppida ja selles kasvada. Kolme aasta jooksul oleme rääkinud sakramentidest, kümnest käsust, vabadusest ja vastutusest, valikutest, moraalsusest, voorustest, Püha Vaimu andidest, pattudest ja pahedest. Tunnid põhinevad loomulikult katoliku kiriku katekismusel, kuid kõiki teemasid käsitleme väga eluliselt, et meie usust saaks tõesti meie igapäevase elu loomulik osa. Lisaks tundidele teeme vahel ka tunniväliseid kohtumisi ja väljasõite, mille osaks on Missad või erinevad palvused, matkamine, filmide vaatamine, söögitegemine ja söömine, laulmine jne

Pühapäevakoolil on mitmed toredad traditsioonid, mis koguduse elule rõõmu ja särtsu lisavad, kuid samas on mõtestatud ja usuelu rikastavad. Ühisüritusi on mitmeid: Laste jõulupidu ja jõulunäidend, ristitee, emadepäeva tähistamine, jalgratta- ja perematkad, palverännakud. Suvised koosveedetud laagripäevad Kodasemal annavad lastele ja noortele võimaluse mõnusalt aega veeta, sporti teha, üksteist tundma

õppida, koos palvetada ja igapäevaselt Missal osaleda. Pühapäevakooli tegevust korraldab kogudusepreester, et aidata vanemaid laste usulisel kasvatamisel, preester on vajadusel abiks ka pühapäevakooli õpetajatele. Usalduslikus koostöös lastevanemate, õpetajate ja kogudusepreestri toel, saab usk kasvada - seeme, mis on idanema pandud, kasvab Jumala valguses, hoolivuses ja armastuses läbi erinevate võimaluste ja püüdluste.

Olla pühapäevakoolis õpetaja

See on seiklus ja ka tee, kirjutab oma õpetajakogemusest **Marge - Marie Paas**. See on Tee Kristuseni, olles Kristuse keskel. Kaks aastat kogemust on pannud mind kiinduma pühapäevakooli (edasipidi: ppkooli). Kirjutan selleks, et inspireerida teisi õpetajaid, kes teavad, et see töö pole kerge. Pole ju lihtne rääkida kõige suuremast Armastusest: Jumala armastusest, ligimesearmastusest ja armastusest üldse. Kokkuvõttes on see õpetamine palve tee. Minu kogemuseks nendel aastatel oli grupp lapsi, kes juba saavad armulauda. Selles grupis tuleb läbi mõelda, kuidas läheneda ja selgitada erinevaid elulisi asju, aga nii, et see oleks tehtud Kristuse pilgu läbi. Esimene meetod on see, et ma püüdsin ise olla samasugune teismeline ja miks siis mitte rääkida ka ppkoolis mobiili-*appidest*. Ka paavst Franciscus “säutsus” Twitteris ja tal on oma app, mis jagab maailmale sõnumeid ja kuulutab meie usku. Samuti võib ju lasta mõnda muusikat Youtube’ist. Võimalik, et minu mõte on kohati võõrastav, kuid kas muusika või mõne uue “mobiilse saavutuse” jagamine teistega pole ka teema sõprusest ja ligimesearmastusest, millest ehk kõige rohkem rääkida tahame

Jagada midagi teistega, läbi mängu, mobiilsuse, vabalt selgitades selliseid teemasid on ju lastele ppkooli tundides huvitav. Nii tunned ka õpetajana, et oled pigem õpilane ja sõber selles koosveedetud ppkooli tunnis. Mulle meeldib, et lapsed on tegelikult väga suured palveinimesed, vaata, et palvetavad veel paremini kui ise. Kas oleks õpetajatel endil midagi lastelt õppida? Kui tuua mängule ja õpetusele juurde veel palve, siis ongi juba tund korda läinud. Ma lihtsalt armastan seda tundi. Mõtlen ja pean alati meeles pidama, et keegi minu rühmas võib ju olla tulevane preester või vaimulikkonda kuuluv inimene.

Pühapäevakoolile traditsiooniliselt alustame iga tundi küünla süütamise ja Meie Isa palvega. Sellega on pühalik meeleolu loodud ja edasi tuleb minna juba tunnieemaga, mida püüame avada erinevatel viisidel: lugedes-kuulates, arutledes, joonistades-meisterdades, lauldes või mängides. Meenub üks lahe seik selle aasta kevadest, kus tunni teemaks olid Vana

Testamendi lood ja sealt konkreetsemalt Noa laev. Lugesime loo läbi ja püüdsime mõista, mis siis tegelikult toimus Noa ajal. Kogu rühm maskeerus mõneks lojuseks (nii on Piiblis kirjas) või loomaks, või tegelaseks ja meie klassiruumist sai Noa laev. Kas saaks veel paremini kehastuda ja selle kaudu õppida, mida Issand meile öelda tahab? Või näiteks arutada koos igapäevaste teemade üle: õppimine, sõbrad, valetamine, ausus – kõik see viib ju lähemale Kristusele ja nii saame selgemaks ka Sakramendid, et neid puhtamalt ja ilusamalt vastu võtta. Vaatamata sellele, et enamuses lastest on alustanud kooliteed alles tänavu sügisel, on nad väga vaprad ja asjalikud. Usun, et meil saab olema suur rõõm üheskoos asjade üle arutleda ja selle läbi Jumala-tundmisele lähemale jõuda!

Olla laps Jumala ees

... tähendab Lisieux' püha Thérèse'i sõnul "Ära tunda oma olemust, oodata kõike Jumalalt nagu väike laps ootab kõike oma isalt."

Usuelu edasiandmine toimub vanematelt lastele, põlvkonnalt põlvkonnale. Omavahel jagatud elu ongi avaram ja suurema tähendusega meile kõigile, sest Kristlikud väärtused muutuvad koos läbi elades lähedasemaks kui vaid üksi lugedes ja mõtiskledes. Pühkirja sõnade ilu ja tähendus juurduvad aja jooksul ja kasvavad mõistmise ja mõtestamise poole.

Kristus, kui hea karjane, on lammastele uks, ainult et uksehoidja amet on usaldatud meie eneste kätte, et me avaksime selle nii teistele inimestele kui ka iseendale.

Püha Neitsi Maarja eestkostel oleme kõik kutsutud pühadusele.

Olge tänatud kõik kaasteelised, endised ja praegused pühapäevakooli õpetajad: Ene, Johanna, Mari, Kristiin, Marit, Urmas, Triin, Nele, Külli, Marge-Marie, Maris, Merike, Valev, Tänu isa Igorile ja kõigile teistele headele abilistele

Artiklis on kasutatud pühapäevakooli materjale <https://ppkool.wordpress.com/>

Täna kõik kaasamõtlejaid

Fotod erakogust